

Lühike sissejuhatus „Euroopa horisondi“ 2. samba projekti eripäradesse eriti „Kultuuri, loovuse ja kaasava ühiskonna“ vaatenurgast

Version: 28.05.2024

Sisukord:

- *2. samba projekti olemus: etteantud teemast ja tööprogrammist lähtuv koostööprojekt*
- *Konkursiteema ja teemaplokk kui taotluse esmased lähtekohad*
- *Projekti partnerid ja teised osalejad*
- *Projekti kestus ja eelarve*
- *Taotluste hindamine ja järjestamine*
- *Avatud teadus ja projekti mõju maksimeerimine: kommunikatsioon ning tulemuste levitamine*
- *Muud tähtsad aspektid, projekti taotlusvorm*

2. samba projekti olemus: etteantud teemast ja tööprogrammist lähtuv koostööprojekt

„[Euroopa horisondi](#)“ 2. samba kaudu rahastab Euroopa Komisjon **koostööprojekte etteantud konkursiteemade** (*call topics*) põhjal.

Konkursiteemad, tähtajad ja peamised nõuded leiab nii Euroopa Liidu rahastusvõimaluste portaalist [Funding & Tender Opportunities](#) (tuntud ka kui „Funding and Tenders Portal“) kui ka vastava **teemavaldkonna tööprogrammist** (vt [„Euroopa horisondi“ viitedokumentide lehel](#) „Work programme and call documents“ > huvipakkuv ajavahemik > „HE Main Work Programme“ > huvipakkuv teemavaldkond).

Teemavaldkonna tööprogramm on justkui kokkukuuluvate konkursiteemade portfell, mis ühe või kahe aasta kaupa koondab konkursiteemasid koos konteksti ja laiemate eesmärkide kirjeldusega. Kuna dokumendist võidakse ka tema kehtivusajal avaldada uusi versioone, st teemasid võib erandkorras lisanduda, tuleks kasutada veebist saadud viimast versiooni.

Kui sobiv konkursiteema on juba avaldatud rahastusvõimaluste portaalis, või lihtsalt sealtkaudu leitud, siis leiab tööprogrammi ka konkursiteema elektroonilise kirjelduse juurest (jaotises „Topic conditions and documents“).

Terve tööprogrammiga on tähtis tutvuda nii konkursiteema konteksti ja Euroopa Komisjoni ootuste paremaks mõistmiseks kui ka „portfelli“ teiste projektiteemadega arvestamiseks. Tööprogrammist leiab lisaks infot iga projekti eeldatava eelarve kohta. Samuti saab sealt võrdleva pildi näiteks konkursiteemade puhul üldiselt *versus* erandlikult kehtivatest nõuetest ja piirangutest.

Games and culture shaping our society

TOPIC ID: HORIZON-CL2-2022-HERITAGE-01-09

Grant

General Information	General information		
Topic description	Programme Horizon Europe Framework Programme (HORIZON)		
Destination	Call Research and innovation on cultural heritage and CCIs - 2022 (HORIZON-CL2-2022-HERITAGE-01)		
Conditions and documents	Type of action HORIZON-RIA HORIZON Research and Innovation Actions	Type of MGA HORIZON Action Grant Budget-Based [HORIZON-AG]	
Partner search announcements	Deadline model single-stage	Opening date 20 January 2022	Deadline date 20 April 2022 17:00:00 Brussels time
Submission service	Topic description		
Topic related FAQ	ExpectedOutcome: Projects should contribute to at least two of the following expected outcomes: <ul style="list-style-type: none"> Evidence of the impact of games on European society, including their cultural value and risks. Evidence of the innovation potential of games and play (on-line or other). New knowledge on the role of the games industry and non-commercial creative practices in the EU to benefit society. Improved knowledge of legal and intellectual property rights issues linked to the gaming population and games industry in the international markets. Proposals for improving games in terms of positive impact on education, skillsets, responsible business models, employment chances, social cohesion and creativity. Scope: Games are fast growing, fast changing parts of industry known for their advanced role in ICT. Yet, although millions of Europeans play these games, the impact of games on European culture and society is not thoroughly researched. Research should address these gaps in knowledge, which include possible differences between age groups, gender and socioeconomic backgrounds, the current situation in game literacy or the digital market, games and emerging forms of play are involved in many aspects of our societies. However, research has neither sufficiently addressed the cultural value, impact, innovation potential, nor the risks brought by the digital game world on phenomena such as social exclusion, intolerance and harassment, with a view to possible policy options and actions. Proposals should address the role of games in culture and in shaping European societies, their cohesion and values, with the objective of developing new knowledge and evidence for policymaking. Relevant stakeholders, including CCIs, other creatives, non-commercial interests and policy makers, should be involved to ensure the research and results provide input for policymaking and for improved practices.		
Get support	Go back		
Call updates			

Näide [konkursiteema kirjeldusest](#), sh oodatavatest tulemustest ja skoobist, Euroopa Liidu rahastuse ja hangete portaalis [Funding & Tender Opportunities](#)

Konkursiteema ja teemaplokk kui taotluse esmased lähtekohad

2. samba projektilt oodatakse **konkursiteema (call topic)** kirjelduses ning **teemaploki (destination)** sissejuhatuses seatud **eesmärkidesse** (vastavalt *expected outcomes* ja *expected impacts*) panustamist, toetudes varem tehtule (sh varasematele raamprogrammi projektidele) ning tehes koostööd teiste ELi projektidega (sh eriti raamprogrammi projektidega). Igalt projektilt oodatakse reeglina nii akadeemilisi kui ka praktilisi ja rakenduslikke tulemusi – nt nii teadusartikleid kui ka poliitikasoovitusi ja uudsete arusaamade levitamist sidusrühmadega tehtava koostöö kaudu.

Etteantud eesmärkide ja tulemuste kõrval on 2. samba projektile kohustuslikud kõik **konkursiteema skoobi ehk kohaldamisala (scope)** komponendid, mille kohta ei ole öeldud teisiti: kohustuslikud ei ole näited (*such as, for example*) ja see, mille kohta on öeldud *projects could* või *are invited to*. Samas väljendid nagu *including, projects will, should, are expected to* jms osutavad kohustusele.

Projekti partnerid ja teised osalejad

Konkursiteema skoop on enamasti väga mitmekesine. Kuna projekt peab katma kogu skoobi, viivad seda reeglina ellu suured, tihti enam kui 10 partneriga konsortsiumid.

Sagedane on vahemik 7–12 partnerit, kuid on ka märksa suurema partnerite arvuga projekte, samas kui teatud juhtudel on põhjendatud ja võimalik ka väiksem partnerite arv. Näiteks **kokku 221 eduka projekti hulgas** „Kultuuri, loovuse ja kaasava ühiskonna” 2021.–2023. aasta taotlusvoorudest (eCORDA andmetel 2023. a lõpu seisuga¹) on rahastuse saanud vaid üks edukas 5 partneriga projekt, viis edukat 6 partneriga projekti ning 11 edukat 7 partneriga projekti. Suurim partnerite arv projektis oli 30. Mediaan on olnud 11, aritmeetiline keskmine 11,9. Aastatel 2021–2023 on mediaan jäänud samaks, kuid projektipartnerite arvu aritmeetiline keskmine veidi muutunud: 11,9 - 12 - 11,7. Järgnevate aastate tulemused näitavad, kas inflatsioon põhjustab partnerite arvu vähenemist.

Kaks peamist partneritüüpi on (1) *beneficiary* ehk toetusesaaja, kõige sagedasem projektipartneri tüüp (toetuse saamine ei ole küll kohustuslik, mõned üksikud osalevad ka oma vahenditest, kriteerium on aga taotluses osalemine elektroonilise portaali kaudu ning hiljem grandilepingu allkirjastamine) ning (2) *associated partner* ehk selline projektis osaleja, kes ei kvalifitseeru raamprogrammi toetusele nt asukohariigi tõttu, ei osale asutusena elektroonilises taotluses ega allkirjasta ka grandilepingut.

Juriidiline miinimum RIA (*research and innovation action*) ja IA (*innovation action*) tüüpi projektis on kolm partnerit, sh koordinaator-asutus, kolmest ELi või raamprogrammiga assotsieerunud riigist. Miinimumnõude täitmist kontrollitakse taotluste tehnilise vastavuskontrolli käigus.

Horisondi projektis on ametliku partneri rollis asutused, kuid enamasti keskendub asutuse roll administratiivtoele ning igapäevases „tegeliku partneri” rollis on pigem projektis vahetult osalev töörühm.

Osalejatüüpide mitmekesisus peegeldab projektide endi keerukust: oodatud on nii teadlaste kui ka avaliku sektori, kodanikuühiskonna ja ettevõtete osalemine. Projektis osaletakse mitmesugustes rollides: koordinaatorina; n-ö põhipartnerina (tihtipeale teadustöö fookusega, kuid mitte ainult); millegi piloteerija või toimumispaigana – uute lahenduste või lähenemiste võimaldajana, katsetajana, uurimistöö toimumiskohana; materjali omanikuna – nt uurimistööks või innovatsiooniks kasutatavate kogude haldajana; sihtrühma või sektori esindajana; nõuandjana – teatud perspektiivist ja oma kogemuste põhjal sisendi andjana, olgu partnerina või projekti nõuandvas kogus; osapoolte kokkutoojana, ürituste (nt töötubade, koolituste, seminaride) korraldajana.

Projekti kestus ja eelarve

Taotlused konkureerivad omavahel konkursiteemade (*call topic*) raames ning eelarvet jaotatakse konkursiteema kaupa. Enamiku konkursiteemade alt rahastatakse meie valdkonnas kolm projekti.

Kui projekti **kestus** ei ole nõuetes kirjas, siis eeldatakse 3–4 aasta pikkusi projekte. Enamik projekte on kolmeaastased. Näiteks kokku 221 eduka projekti hulgas „Kultuuri, loovuse ja

---

¹ Arvestatud on avatud taotlejate ringiga projekte.

kaasava ühiskonna” 2021.–2023. aasta taotlusvoorudest kestab 165 projekti (75%) kolm aastat, 37 projekti (17%) neli aastat ning 17 projekti (8%) jääb kolme ja nelja aasta vahele. Vaid üks avatud taotlejate ringiga projekt kestab aasta ja ühe kuu ning üks projekt viis aastat.

Ühe **projekti eeldatav, orienteeriv eelarve** on kirjas nii tööprogrammis (vt eespool) kui ka konkursiteema elektroonilise versiooni eelarveinfo jaotises. Enamik taotlejaid küsibki midagi orienteeriva eelarve ülempiiri lähedalt. Soovitatust madalama eelarve küsimisel pole enamasti mõtet, sest eelarve märgib ka projekti oodatavat mahtu ning väiksem projekt ei pruugi olla konkurentsivõimeline. Küsitust märksa suurem summa võib olla mõeldav (juhul kui eelarvepiirid on soovituslikud, mitte kohustuslikud), kuid ei ole päris hea tava ning võib tekitada rahastajale probleeme. Kuid hästi põhjendatud juhul ning riske arvestades võib suurema eelarve küsimine – nagu ka kolmeaastase asemel nelja-aastane projekt – olla mõeldav erandjuhul, kui olla veendunud, et suudetakse näidata, et see kasvatab projekti (ja ühtlasi investeeritud raha) mõju märkimisväärselt ja mitte vaid proportsionaalselt. Oodatust suurem piiripealne projekt võib aga jääda ka rahastuseta. Tavaliselt ei ole projektid soovitatust märksa suurema eelarve küsimisega riskinud. Alati on kasulik vaadata tööprogrammist, milline on komisjoni kogueelarve vastava konkursiteema jaoks ning mitu projekti on kavas selle teema alt rahastada.

Taotluste hindamine ja järjestamine, soovitus hakata hindajaks

Taotluste hindamise protsess ja hindamiskriteeriumid on kirjas tööprogrammi lisas (vt "General Annexes" jaotise „Work programme & call documents” alajaotises „HE Main Work Programme” [„Euroopa horisondi” viitedokumentide lehel](#)).

Standardised hindamisvormid leiab raamprogrammi [viitedokumentide lehel](#) jaotise „Templates and forms” alajaotisest „Evaluation forms”. Meie teemavaldkonna puhul vt olenevalt projektitüübist kas „HE RIA IA” või „HE CSA”.

Samuti võiks tutvuda [hindajatele suunatud lehega](#) rahastusvõimaluste portaalis. Seal on nii hindajaks (eksperdik) registreerumise nupp, sissejuhatav video kui ka hindajatele suunatud üldisi materjale (eriti kasulikud on nt „**Standard briefing slides for experts (HE)**”). Need annavad kasuliku lisapildi hindamise lähtekohtadest ning sisaldavad hindamise alakriteeriume, st konkreetseid küsimusi, millele hindajad peavad taotlust hinnates vastama.

Hindajarolli saab võtta taotlusvoorus, milles ise ei osale. Selleks ei pea olema teadlane, sest otsitakse ka laiemat kogemust sobivad valdkonnad. Hindajakogemus annab taotlustele teise (otsustava!) ja märksa laiemat vaate. Nõnda saab parima ettekujutuse erineva kvaliteedi ja suunitlusega projektitaotlustest. Eksperdik registreerumisel soovime võtta küllaldaselt aega oma **profii**li loomiseks, sest eelistatud on mitmekesise kogemuse ja erialaprofiiliga hindajad. Hindajatega võetakse ühendust taotluste resümee ja hindajaprofiilide alusel.

Taotluste **eduprotsendid** on teemati kõikuvad ja raskesti ennustatavad. Näiteks „Kultuuri, loovuse ja kaasava ühiskonna” 2021. aasta taotlusvoorus kõikus eduprotsent teemati 5 ja 50 vahel. Väikseim hinnatud (esmasel tehnilisel vastavuskontrollil läbinud) taotluste arv teema

kohta oli tol aastal kolm: tegemist oli temaatikalt pigem kitsale taotlejate ringile suunatud koostööprojekti ehk CSA teemaga, mille puhul on tavaks rahastada üht projekti. Rekordteema puhul hinnati aga 92 taotlust ning suure konkursi tõttu rahastatakse erandkorras viit projekti (enamikus teemades kolme). Tihtipeale on konkurss seda suurem, mida avatumalt on konkursiteema sõnastatud, st mida laiemale taotlejate ringile võib see huvi pakkuda.

Mida tihedam konkurss, seda tähtsam on iga detaili arvestamine taotluses. Näiteks võiks tutvuda **paremusjärjestuse tingimustega sama hindega taotluste puhul**: vt „priority order” dokumendis "General Annexes" (jaotise „Work programme & call documents” alajaotises „HE Main Work Programme” [„Euroopa horisondi” viitedokumentide lehel](#)).

Projektitaotlusi hinnatakse ja järjestatakse konkursiteema raames. Tööprogrammis on iga konkursiteema juures kirjas selle teema puhul plaanitud rahastatavate projektide arv – meie valdkonnas on see olenevalt teemast olnud 1–3 projekti. Erandjuhtudel võib komisjon leida lisaraha ühele või mitmele konkursiteemale, mille konkurss osutus selles teemaplokis (*Destination*) kõige tihedamaks (vt eespool 92 taotlusega konkursiteema näidet), seda juhtub aga pigem harva.

Avatud teadus ja projekti mõju maksimeerimine: kommunikatsioon ning tulemuste levitamine

Lisaks konkreetsetele tulemustele oodatakse projekti läbiviijatelt, et projekti jooksul ning kuni nelja aasta jooksul pärast projekti lõppu annavad nad endast parima (*use their best efforts*), maksimeerimaks projekti põhitulemuste (*key results*) mõju (*impact*).

Projekti mõju maksimeerimise eesmärki kannavad **projekti tegevuste ja tulemuste tutvustamine laiemale avalikkusele** (*communication*, vastavad tegevused on kohustuslikud kogu projekti kestel, vt nt [ETAg'i soovitusi PUTi taotlejatele](#)) ning **tulemuste levitamine** (*dissemination*) teadlaste, ettevõtjate, poliitikakujundajate ning teiste siht- ja sidusrühmade hulgas, tagamaks tulemuste **kasutamist** (*exploitation*). Tulemuste levitamine ja kasutamine on kohustuslik tulemuste tekkest kuni nelja aasta jooksul pärast projekti lõppu. Euroopa Komisjon seirab tulemuste projektijärgset kasutamist.

Projekti **teadustulemused** (*research results*) alluvad avatud teaduse (*open science*) reeglitele. Publikatsioonidele rakenduvad avatud ligipääsu (*open access*), andmete avandmete (*open data*) põhimõtted ja andmehaldusplaani nõue.

Retsenseeritud artiklid, monograafiad jms tuleb publitseerida algusest peale avatud juurdepääsuga ning avaldada lisaks ajakirjale ka usaldusväärse repositooriumi kaudu. Miinimumnõue on, et hiljemalt avaldamise hetkeks peab artikkel või selle aktsepteeritud versioon (*accepted author manuscript*) leiduma ühtlasi usaldusväärses repositooriumis koos andmete ja vajadusel muude materjalidega, mis publitseeritud tulemusi valideerivad (need ei pea olema tingimata avalikud, vt allpool). „Euroopa horisondi” projektist saab katta publitseerimiskulud vaid täiel määral avatud juurdepääsuga ajakirjades (teisiti öeldes, hübriidajakirjas publitseerimise kulusid projektist katta ei saa).

[Open Research Europe \(ORE\)](#) on teadusajakirja rolli täitev platvorm, mis tagab avatud teaduse tingimuste täitmise nii teadusartikli kui ka selle aluseks olevate andmete osas, selle kasutamine on tasuta avatud kõigile raamprogrammi ja ka mitme muu ELi programmi projektidele. ORE kasutab valdkonnaülest repositooriumit Zenodo.

Andmete deponeerimise nõue puudutab vähemalt projekti teaduspublikatsioonide aluseks olevaid elektroonilisi andmeid – kuid andmehaldusplaanis tuleb kirjeldada kõiki projekti andmeid ning nendega toimetamist. Kaaludes seda, kuivõrd ja millal andmeid avada, tuleb lähtuda põhimõttest „**avada nii vara ja niivõrd kui võimalik, sulgeda niivõrd kui vajalik**”. Isikuandmete kaitse, ärisaladuse jms kaalutluste tõttu võibki fookus olla pigem turvalisel säilitamisel kui avaldamisel. **Andmehaldusplaanis** tuleb andmete säilitamise, avamise või sulgemise põhimõtteid ja detaile põhjendada ning kirjeldada vajadusel viise, kuidas muidu suletud andmed võimalusel ja vajadusel kättesaadavaks tehakse; samuti tuleb käsitleda andmete kogumise meetodeid, turvalisust jms.

Sotsiaal- ja humanitaarteaduste tihti kvalitatiivsete, isikuandmete kaitse ja eetika küsimusi tõstatavate andmete kohta annavad häid juhiseid ja soovitusi sotsiaalteadustele suunatud repositooriumi [CESSDA](https://www.cessda.eu/Training) tugimaterjalid (vt <https://www.cessda.eu/Training>).

Projekti tulemuste hulka ei kuulu aga ainult teadustulemused, vaid kõik projektis loodu, ka hariduslikud ja populariseerivad materjalid, platvormid, mängud ning mitmesugused projekti enda tegevust kajastavad materjalid, nt deliveraablid. Needki tuleb kõigile kättesaadavalt avaldada, kui veenvad kaalutlused (nt eetika või ärisaladus) ei räägi selle vastu: põhimõtteliselt tuleb avaldada kõik, mis on projektis Euroopa Liidu raha eest tehtud.

Muud tähtsad aspektid, projekti taotlusvorm

Lisaks on veel rida aspekte (nt eetika, turvalisus, soolõime, intellektuaalomandi kaitse), mida kõik raamprogrammi projektid peavad silmas pidama. Neidki aspekte hinnatakse taotluses ning nende täitmist jälgitakse grandilepingu põhjal nii projekti käigus kui ka osaliselt selle järel.

Taotlemise etapis juhivad **tähtsaimatele üldistele tingimustele** tähelepanu **taotlusvorm**.

Näidisvorm (*standard application form*) leidub iga konkursiteema kirjelduse juures (portaalis [Funding & Tender Opportunities](#)) jaotises *Topic conditions and documents*. Tegelik taotlus tuleb esitada elektroonilises taotluskeskkonnas (*start submission* sealsamas vastava konkursiteema kirjelduse juures). NB! Taotluse sisuosa (nn tehniline lisa) tuleb kirjutada faili, mille saab kätte rahastusvõimaluste portaalis algatatud taotluskeskkonnast vastava konkursiteema alt, mitte standardsesse näidisvormi, mis on mõeldud vaid esialgseks tutvumiseks.

Projekti tegelikust mahust saabki esmast aimu, kui kõrvutada konkursiteemat taotlusvormiga: projekt peab veenvaks tervikuks lõimima kõik konkursiteema ja taotlusvormi nõuded etteantud eelarve ning 3(-4) aasta jooksul.

Lisaks saab oodatava projekti mahust ja tegevustest üldise ettekujutuse, kui sirvida varasemaid sama tüüpi (meie teemavaldkonnas enamasti RIA, *Research and Innovation Action*) ning sarnase eelarve ja fookusega projekte nt [CORDIS](#)es.

Nõuete lahtiseletusi leidub paljudes tugimaterjalides. Vt nt viiteid ja selgitavaid materjale [teemavaldkonna „Kultuur, loovus ja kaasav ühiskond” eestikeelselt veebilehelt.](#)

Materjalides orienteeruda aitab valdkondlik konsultant: katrin.kello@etag.ee, tel 731 7361